

Kaderrichtlijn water

www.NAJK.nl

Discussiestuk 'Kaderrichtlijn water'

© NAJK september 2006

Roelien Ruiter

Inhoud

WATER IN DE TOEKOMST	1
KERNGEGEVENS.....	1
DE EUROPESE KADERRICHTLIJN WATER (KRW)	3
STROOMGEBIEDEN	4
REGIONALE VERSCHILLEN	4
OVER DOELEN EN MAATREGELEN	5
TERMIJNEN	5
UITVOERING	6
WATER EN LANDBOUW	7
WATERKWALITEIT	7
DUURZAAM GEBRUIK VAN WATER.....	7
GRONDWATER	8
GEVOLGEN VOOR DE LANDBOUW	8
KOSTEN	8
EEN REGIONAAL VOORBEELD	10
STELLINGEN	13
 BIJLAGEN	
INSPRAAKPROCEDURE	15
KIJK OOK EENS BIJ NAJK-EDU - HTTP://WWW.DUIKWATER.NL	16
RELEVANTE WEBSITES.....	16
EERDERE WATERSTANDPUNTEN VAN HET NAJK.....	17
WWW.MESTSTOFFENPLEIN.NL	18
TIJDPAD KADERRICHTLIJN WATER	18

Water in de toekomst

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) komt er aan. Wat betekent die richtlijn voor jou en jouw bedrijf? Op welke manier gaan we met water om? Hoe ziet onze watertoekomst eruit?

Eerst een paar algemene feiten:

De KRW richt zich op de bescherming van alle wateren en hiermee moet in 2015 dus al het water in Europa een goede kwaliteit hebben. Ook moeten alle Europese landen dan duurzaam met water omgaan. Kortom, de Europese waterbronnen moeten veilig worden gesteld.

Kerngegevens

- 20% van al het Europese oppervlaktewater wordt ernstig bedreigd door verontreiniging.
- 65% van al het Europese drinkwater komt vanuit het grondwater.
- 60% van alle Europese steden putten hun grondwaterbronnen uit.
- De omvang van irrigatiegebieden in Europa is sinds 1986 met 20% gegroeid.
- 20 % van Nederland is verdroogd.

Industrie, burgers, boeren en tuinders moeten met deze problemen actief aan de slag.

De manier waarop dit gaat gebeuren, wordt de komende maanden vastgelegd. In een concept worden een tijdschema, werkprogramma's en waterbeheerkwesties voor stroomgebieden afgesproken. Eigenlijk gaat het hier om de procedure. Tot 15 december 2006 heeft iedereen het recht van inspraak (zie bijlage 'Inspraakprocedure' - pagina 15).

De komende pagina's gaan over de KRW, het tijdspad dat gaat gelden, de verschillende stroomgebieden, de relatie tussen water en de land- en tuinbouw en de achtergronden van de KRW.

Verder vind je kaarten van de verschillende stroomgebieden en wordt het stuk aangevuld met persberichten en meningen van andere organisaties.

De KRW heeft gevolgen voor iedereen. Ook de land- en tuinbouw krijgt te maken met de maatregelen die één gemeenschappelijk doel hebben, namelijk het water in Nederland en Europa voor de toekomst veilig te stellen.

PROCES NAJK DISCUSSIE

Dit discussiestuk is vastgesteld tijdens het NAJK-bestuur van september. De NAJK discussiestukken worden daarna besproken in de provincies en er kan worden gediscussieerd aan de hand van de 'Stellingen' (zie pagina 13 van dit stuk). Bespreek die stellingen goed, want alle stellingen worden in november aan het NAJK-bestuur voorgelegd. De stellingen waarmee men het eens is, worden vervolgens tijdens dat NAJK-bestuur in november als NAJK-standpunten ingenomen. Als je hierover nog vragen hebt, mail of bel dan even met Roelien Ruiter.

Wij wensen jullie een pittige discussie en dat je het komende jaar voldoende informatie vindt voor het stroomgebied waar jij in thuishoort om op die manier op tijd mee te kunnen praten over de toekomst van water en de invloed hiervan op de toekomst van jouw bedrijf.

Roelien Ruiter © NAJK 2006

Dit stuk is geschreven met medewerking van Nils den Besten (DB NAJK) en Nicolaas van Everdingen NAJK EDU 'Duik in waterkwaliteit!'. Met dank aan drs. M. Oonk (Min.LNV).

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

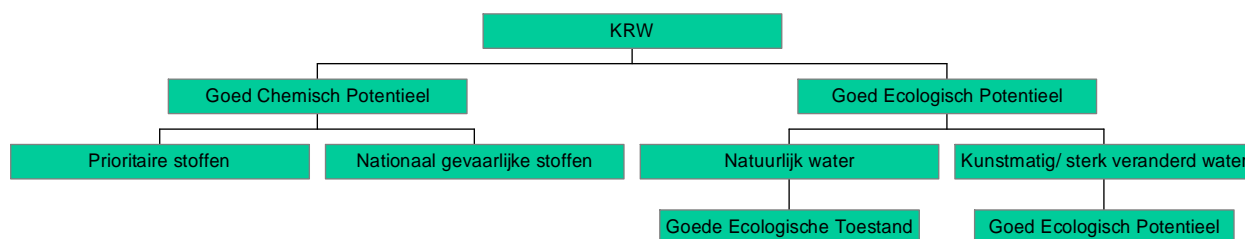
Aan het woord drs. Maartje Oonk (Min.LNV) over de KRW:

'In 2000 is de KRW in werking getreden. De KRW gaat in principe over oppervlaktewater. In de wettekst staat dat de Europese Commissie (EC) moet komen met een dochterrichtlijn waarin het grondwater geregeld is (voorstel gepubliceerd in 2003). Daarnaast is er zeer recent (17 juli jl.!) een voorstel uitgekomen van de EC voor een dochterrichtlijn prioritaire stoffen*. De KRW richt zich op het verbeteren van waterkwaliteit zowel chemisch als ecologisch. (Naast de KRW heb je specifiek voor Nederland Waterbeheer 21^e eeuw (WB21), deze gaat over voorkomen wateroverlast.) De KRW is dus een milieurichtlijn en van belang voor een goede ecologie maar ook voor de bescherming van bijvoorbeeld drinkwater. Belangrijk voor ecologie en ook voor gezondheid van de mens. Duurzaam gebruik is een van de doelstellingen zodat we over tientallen jaren ook nog voldoende water en van voldoende kwaliteit hebben', aldus Maartje Oonk.

* PRIORITAIRE STOFFEN

Dit zijn stoffen die zo belastend zijn voor het milieu dat zij in een aparte lijst zijn opgenomen in de KRW (artikel 16, lid 2). De doelstelling in de KRW is dat de prioritaire stoffen op termijn in heel Europa verboden worden.

Schematisch ziet de KRW er ongeveer zo uit:

Uitleg figuur:

Prioritaire stoffen: worden op Europees niveau vastgesteld. Er gelden dus ook Europese normen. Hiervoor is een aparte richtlijn voorgesteld, de Richtlijn Prioritaire Stoffen.

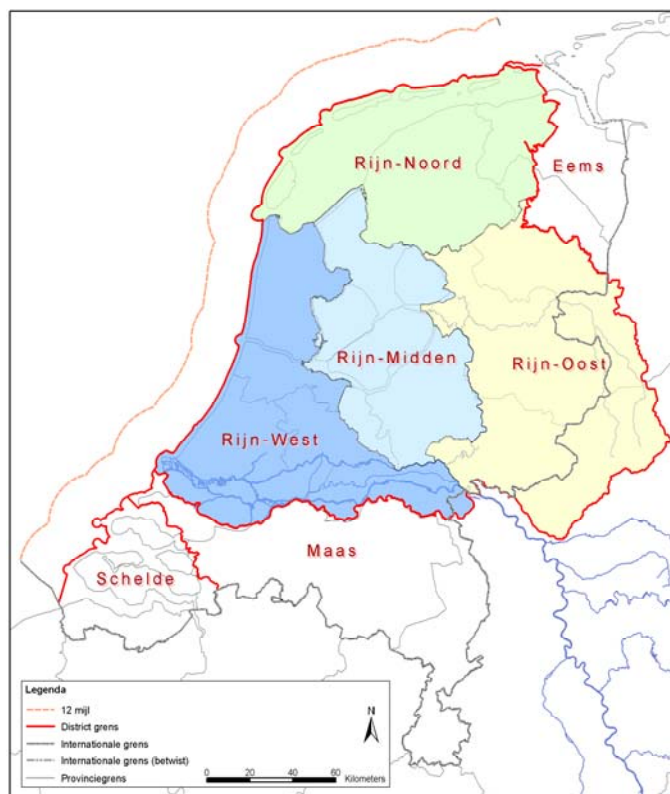
Nationaal gevaarlijke stoffen: worden door een lidstaat zelf aangewezen. Lidstaten bepalen zelf nationale normen.

Goed Ecologisch Potentieel/Toestand: het doel is om in alle wateren een goed ecologisch potentieel/toestand te krijgen in 2015. Dat wil zeggen dat het water schoon genoeg is om ecosystemen te laten bestaan. Er worden 3 typen wateren onderscheiden: kunstmatig, sterk veranderd en natuurlijk. Voor natuurlijk zijn de doelen het hoogst. Minder dan 5% van NL bestaat uit natuurlijk water.

Stroomgebieden

Water stopt niet bij de grens. De KRW is uniek omdat deze ervan uitgaat dat alle betrokken gebieden in de lidstaten ook meedoen. Het is een grensoverschrijdende maatregel waar alle lidstaten zich aan moeten conformeren. Nederland heeft de deelstroomgebieden Eems, Rijn, Maas en Schelde.

Het stroomgebied van de Rijn is nog onderverdeeld in 4 deelstroomgebieden. In alle deelstroomgebieden zijn regionale klankbordgroepen (7 in totaal) opgericht. De maatschappelijke organisaties kunnen hier hun belangen vertegenwoordigen in de aanloop naar de stroomgebiedbeheersplannen.

Het ZAJK zit al vanaf het begin in de klankbordgroep Schelde. Sinds april hebben OAJK en GAJK één afgevaardigde in de klankbordgroep Rijn-Oost. Carola Helmendach die voor het ZAJK deelneemt over hun inbreng: 'Samen met LTO houden we de leden van de klankbordgroep met beide benen op de grond. Vanuit de projectorganisatie van Rijkswaterstaat' geeft men aan dat ze blij zijn met de inbreng van het ZAJK. We hebben soms wel moeite met de ondoorzichtigheid van het proces, maar door dicht op het vuur te zitten, blijven we goed op de hoogte, én kunnen we tijdig bijsturen'. Carola spoort andere PB's dan ook aan om ook iemand af te vaardigen naar hun regionale klankbordgroep, omdat er komend jaar maatregelen uitgewerkt worden voor de landbouw. Het is gunstig om in dat stadium, het bedenken van die maatregelen, mee te denken als jonge boeren en tuinders. Die mogelijkheden zijn er en de ervaringen van het ZAJK daarbij zijn goed, wij zien onze opmerkingen regelmatig terugkomen in de beleidsstukken. Het is wel belangrijk om het goed te blijven volgen, want er worden grote inspanningen en investeringen van de landbouw verwacht.

Het wordt de eerst komende jaren steeds belangrijker om op stroomgebiedniveau met belanghebbenden te discussiëren over de totstandkoming van de concrete maatregelenpakketten. Afhankelijk van de reikwijdte van de maatregelen, zullen belanghebbenden uit maatschappelijke organisaties, bepaalde doelgroepen of sectoren en individuele burgers worden betrokken.

Regionale verschillen

De wijze van aanpak en de uitwerking van de maatregelen kunnen per regio verschillen. Iedere regio zal een eigen ideale aanpak formuleren. Dit is ook afhankelijk van bijvoorbeeld maatschappelijk draagvlak en bestuurlijke voorkeuren qua aanpak. Regionale invulling betekent dus regionaal verschil, maar landelijke richtlijnen en nota's (mestbeleid, Nota RO, EHS, LNV nota kiezen voor landbouw, enzovoort) vormen de basis voor iedere aanpak.

Over doelen en maatregelen

In 2015 moeten de Europese lidstaten dus een goede waterkwaliteit hebben, zowel chemisch als ecologisch. De doelen stellen ze zelf, en de EC bepaalt of die ambitieus genoeg zijn. Voor de doelen geldt geen resultaatverplichting (wat vaak ten onrechte wordt gesteld), wél voor de maatregelen die je neemt om die doelen te halen.

Nederland moet dus voldoen aan de doelen die ze zelf afspreekt. In 2009 moeten de doelen uiterlijk zijn vastgesteld. In 2010 kunnen dan de eerste maatregelen genomen worden. Men heeft methodieken ontwikkeld om de doelen op de juiste manier te kunnen stellen.

Verder is het zo volgens drs. Maartje Oonk, dat Nederland voor het grootste gedeelte uit 'kunstmatig en sterk veranderd' water bestaat. Dit betekent dat de doelen hier in de meeste gevallen minder streng zijn. De mens heeft dan zoveel veranderd dat het niet teruggedraaid kan worden. Doelen voor kunstmatige/sterk veranderde wateren kunnen worden vastgesteld via de "Praagse methode", ook wel de "Pragmatische aanpak". Dat wil zeggen dat de huidige toestand wordt beschouwd en alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen erbij opgeteld worden. De uitkomst is de toestand die als doel gezien wordt. Over deze methode is nog volop discussie, het is dus nog geen uitgemaakte zaak. In december aanstaande komt de volgende decemhernota* uit, deze zal wellicht meer duidelijkheid geven.

* Elk jaar komt hoofdverantwoordelijk ministerie van Verkeer & Waterstaat met de zogenaamde decemhernota. Hierin is de stand van zaken beschreven van het KRW-proces, en de plannen voor komend jaar.

KUNSTMATIGE WATEREN

zijn door mensen gemaakt op plaatsen waar voorheen geen oppervlaktewater was. Het gaat hierbij om sloten, kanalen, zandwinputten enzovoort.. In Nederland zijn veel meren ontstaan door verving en vervolgens windwerking. Deze zijn vaak als kunstmatig aangemerkt. Dat neemt niet weg, dat hier vaak zeer hoge ecologische waarden liggen. Een oppervlaktewaterlichaam is sterk veranderd als het significante veranderingen in de fysieke inrichting heeft ondergaan. Denk aan de grote rivieren die vanwege veiligheid en transport sterk zijn veranderd. Maar binnen de fysieke randvoorwaarden is nog veel moois mogelijk. In Nederland is ongeveer 60 procent van de waterlichamen aangewezen als kunstmatig, gemiddeld tien keer zoveel als in andere lidstaten. Het percentage sterk veranderde wateren, ongeveer een kwart, is wel vergelijkbaar met andere lidstaten.

Termijnen

Proces en tijdsplan KRW, de belangrijkste termijnen van de richtlijn:

► December 2003

Nationale en regionale waterwetten moeten aangepast zijn aan de KRW Water.

Samenwerking op stroomgebiedniveau operationeel.

► December 2004

Een analyse van de factoren die impact hebben op onze wateren en onze wateren belasten, moet voltooid zijn, met inbegrip van een economische analyse. De uitkomsten van dit onderzoek zijn als "Karakterisering huidige toestand" door elke lidstaat gerapporteerd aan de EC.

► December 2006

Monitoringprogramma's, die dienen als basis voor het waterbeheer, moeten gereed zijn. "Hoe meet je wat en waar?"

► December 2008

Stroomgebiedbeheersplannen moeten aan het publiek in conceptvorm worden gepresenteerd.

► December 2009

Publicatie van de eerste stroomgebiedbeheersplannen.

► December 2009-dec 2015 e.v.

Uitvoeren maatregelen.

► December 2015

Wateren moeten de 'goede toestand' hebben bereikt.

► December 2015-2027

Uitloopmogelijkheid om te dure of moeilijke maatregelen op langere termijn uit te voeren.

Uitvoering

In Nederland ligt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de KRW bij de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, mede namens haar ambtgenoten van VROM en LNV. De besturen van provincies, waterschappen en gemeenten hebben hun eigen taak in de waterhuishouding en zijn daarvoor verantwoordelijk. De verschillende overheden werken samen in het Landelijk Bestuurlijk Overleg Water (LBOW, de rapportages van dit overleg zijn op de site van www.kaderrichtlijnwater.nl te vinden). In dit overlegorgaan bespreken het IPO, de VNG, de Unie van Waterschappen en de drie departementen onder leiding van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat het Nederlandse waterbeheer. Behalve het LBOW is nog een overlegorgaan opgericht: de Regiekolom Water, waar onder meer het LBOW in is vertegenwoordigd. Landelijk worden dus richtlijnen aangegeven, die door provincies, waterschappen en gemeenten worden ingevuld.

Water en Landbouw

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit moet verbeteren. De algenplagen die een gevolg zijn van de *eutrofiëring** en die ook deze zomer weer resulteerden in zwemverboden en grootschalige vissterfte, zijn duidelijke signalen dat het nodig is deze problemen grondig aan te pakken. Het Derde nitraatprogramma eist al een grote inspanning van de landbouw. De door de EU-commissie verleende derogatie voor de Nitraatrichtlijn loopt tot 2010. De stroomgebiedbeheersplannen gaan over de periode tot 2015. Daarom moet er volgens het kabinet nog worden bezien welke maatregelen voor de periode na 2009 moeten worden genomen. Op dit moment gaat het kabinet ervan uit dat het realiseren van de doelstelling van 95% reductie van de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen in 2010, uit de Nota duurzame gewasbescherming en het Convenant Gewasbescherming zullen leiden tot een aanzienlijke verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater in 2010. In 2006 worden de resultaten gepresenteerd van een tussenevaluatie van dit beleid voor duurzame gewasbescherming.

Duurzaam gebruik van water

De implementatie van de KRW water moet er voor zorgen dat wij *duurzaam* met water omgaan. De vraag naar water zal blijven stijgen, daarom is het belangrijk dat de kwaliteit van het water gegarandeerd wordt.

Op dit moment zijn er geen definities volgens drs. Oonk als het gaat om 'duurzaam waterbeheer'. Zij meent dat je het kunt zien als 'rekening houden met je omgeving en het milieu opdat de zoetwatervoorraden ook op de lange termijn nog van goede kwaliteit zijn. 'Duurzaam' voor de overheid betekent ook dat boeren bedrijfseconomisch gezien een bedrijf moeten kunnen runnen, ofwel dat er met de invoering van de KRW rekening wordt gehouden met het bekende begrip 'people, planet, profit'.

*** EUTROFIERING**

Is de natuurlijke verrijking van waterlopen en rivieren met voedingsstoffen. Deze verrijking wordt meestal versterkt door menselijke activiteiten, zoals de landbouw (vermesting). Na een tijd worden meren voedselrijker als gevolg van een toename in voedingsstoffen. Eutrofiëring wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename in nitraat en fosfaat, en dit heeft een negatief effect op het waterleven. Door de verrijking van het water met voedingsstoffen groeien waterplanten zoals algen enorm. Het gevolg hiervan is dat er minder licht minder diep in het water door kan dringen en sommige anaërobie (nietzuurstofverbruikende) bacteriën meer actief worden. Hierdoor kunnen sommige vissen en andere organismen niet meer blijven leven.

Grondwater

De discussies rondom de grondwaterrichtlijn zijn op dit moment actueel. Grondwater is een essentiële factor voor de instandhouding van natuur, maar is gelijktijd een productiefactor voor de landbouw. Verder wordt grondwater gebruikt voor drinkwaterproductie. Voor boeren en tuinders is water van belang als productiefactor voor eigen bedrijf, maar ook omdat het grondwater in goede fysisch-chemische conditie moet zijn.

Dat wil zeggen: het grondwater moet schoon zijn; er moeten niet teveel nutriënten, zware metalen en gewasbeschermingsmiddelen in zitten. Via uitspoeling komen deze vaak in het grondwater terecht. Voor nitraat streven we bijvoorbeeld naar maximaal 50 mg/l in de bovenste meter van het grondwater. Dit wordt in Nederland nog niet op alle plaatsen gehaald. Binnenkort wordt er meer duidelijk over de invulling van deze richtlijn.

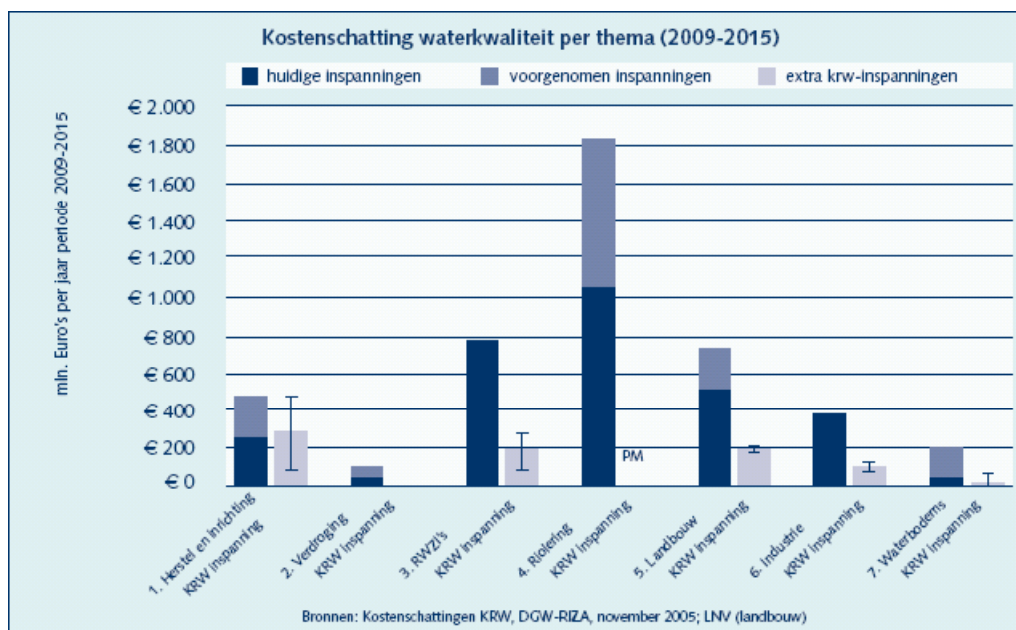
Gevolgen voor de landbouw

De gevolgen van de KRW verschillen natuurlijk per sector. De drie belangrijkste onderwerpen voor de landbouw zijn:

- Nutriënten: voor een goed ecologisch potentieel is er een optimale nutriëntenbalans nodig. Mest speelt hierbij een belangrijke rol. Het huidige mestbeleid loopt tot 2009, dat blijft zo. Voor meer informatie hierover kun je ook bij Nils den Besten informeren (db@najk.nl).
- Gewasbeschermingsmiddelen: bij de prioritare stoffen (33 in totaal) zitten ongeveer 10 gewasbeschermingsmiddelen waarvan de meeste al verboden zijn. De 3 die overblijven overschrijden de MTR-Norm op dit moment niet. Naar verwachting levert dit weinig problemen op voor de landbouwsector.
- Zware metalen 1: koper en zink staan op de nationale lijst. Vanuit de landbouw komen ze via het veevoederspoor, (koper in ontsmettingsbaden (hieruit komt 40 % van de koper uit de landbouw!) etc.) in het milieu terecht.
- Zware metalen 2: Cadmium is een prioritair gevaarlijke stof. Dat betekent dat je de stof in beginsel niet in het milieu wilt hebben. Cadmium komt echter wel voor in fosfaatkunstmest. Op dit moment wordt er op Europees niveau over gepraat.

Kosten

De schatting voor wat betreft de kosten van de KWR over de periode van 2009 tot 2015 bedragen tussen de 100 en de 475 miljoen Euro per jaar. Voor de landbouw is de beraming nu dat de kosten hoog zijn. Maximaal zo'n 200 miljoen Euro per jaar. Maar let op, het gaat hier nog steeds om een schatting, er zijn nog geen concrete maatregelen doorgerekend. Het uitgangspunt op dit moment is dat er geen ingrepen in de productieomvang van de landbouw noodzakelijk zijn. Als dit wel het geval blijkt, zullen de kosten nog sterker stijgen.

bronnen: Evaluatie mestwetgeving 2004, analyse LNV, LNV- duurzame gewasbescherming tot 2010

Op de landelijke KRW & mestdag die LNV 12 september jl. organiseerde voor waterschapsmensen was ook Nils den Besten als spreker. Hij vertelde hoe het nieuwe mestbeleid uitpakt voor zijn bedrijf, en wat hij verwacht van de KRW.

Nils: "Mijn belangrijkste boodschap is dat de maatregelen die je als LNV en waterschap zou willen nemen, niet altijd even makkelijk zijn in te passen." Hoewel Nils als koploper in staat blijkt om de verliezen aan stikstof en fosfaat tot een minimum terug te brengen, zal er altijd een verlies zijn naar het water. Nils liet in enkele treffende voorbeelden zien wat voor een invloed voorgestelde KRW-maatregelen kunnen hebben op bedrijfsniveau. "Ik heb de hoop dat de waterschappers na deze dag een stuk nuchterder met de KRW aan de slag gaan," aldus Nils.

Wij vroegen John Tobben van de LLTB wat LTO vindt van de ontwikkelingen rondom de KRW.

LTO schreef een 'positionpaper', hierin maken zij onder meer hun zorgen kenbaar over de forse lastenstijging zoals deze is aangegeven in de decembernota 2005. Boeren en tuinders betalen al sinds 1972 heffingen voor het afvalwater en waterschapslasten. De ons omringende landen kennen dit niet en LTO meent dan ook dat dit in tegenspraak is met de beginselen van het level playing field.

Ook de enorme inspanning die nu al wordt gedaan in het kader van de nitraatrichtlijn en het gewasbeschermingconvenant moet de overheid meenemen in haar afweging, zo vindt LTO. LTO vindt ook dat de maatregelen die worden bedacht, goed moeten passen in de bedrijfsvoering. Dit betekent ook volgens LTO dat er een beroep moet worden gedaan op innovatie en ondernemerschap. Verder moet er worden gekeken naar de vergelijkbare stroomgebieden in het buitenland en moet de overheid onderzoeken hoe de toestand van het Nederlandse water zich verhoudt tot andere Europese delta's. De totale investering van Nederlandse land- en tuinbouw moet inzichtelijk worden

gemaakt. LTO pleit voor maatwerk per gebied/regio, omdat de productiefactoren per gebied sterk kunnen verschillen.

John Tobben zegt over de veranderingen die de KRW met zich mee zal brengen verder: 'Er is nog geen duidelijkheid, en dat is ook ons grote ongenoegen. De KRW schrijft publieke participatie voor. Tot op heden stelt dat echter weinig voor. Er wordt wel veel gesproken over procedures en termijnen, maar niet over inhoud'.

Een regionaal voorbeeld

Haaglanden/Delftland: dit is een onderdeel van het Rijnstroomgebied. Het is hier duidelijk anders dan in bijvoorbeeld Friesland. Een dichtbevolkt gebied waarin (glas) tuinbouw het beeld ook grotendeels bepaalt. Hier is de in- en uitvoering van de KRW al in voorbereiding. Haaglanden heeft haar standpunten ten aanzien van water al vastgelegd in het project Waterkader Haaglanden. Dit moet het uitgangspunt gaan vormen voor een akkoord. Er is nog geen beeld kwaliteitsnormen. Er is een stuurgroep waarin de Provincies, Haaglanden, 3 gemeenten en het Hoogheemraadschap vertegenwoordigd zijn. Uitdagingen liggen hier op verschillende vlakken: financieel (grond is schaars en duur), fysiek (weinig 'vrije'grond), economisch (gemeenten willen meer bouwen, veel glastuinbouw) en politiek en bestuurlijk (de plannen moeten op 3 niveaus worden verankerd, Rijksniveau, provinciaal en gemeentelijk).

Voor dit gebied zijn de maatregelen in het kader van de KRW nog lang niet vastgesteld, er is nog geen zicht op de kosten en baten en de uitdaging ligt er nu in om de verschillende doelen en functies bij elkaar te brengen (waterberging, natuur, recreatie, tuinbouw en leefbaarheid).

Niet alle veranderingen voor de land- en tuinbouw voor wat betreft de KRW zijn op dit moment precies duidelijk. Nederland zit nog volop in het proces van het stellen van de doelen en het bedenken van mogelijke maatregelen. Volgens Maartje Oonk is het belangrijk voor het NAJK om juist nu het proces precies te volgen en de stem van jonge boeren en tuinders te laten horen bij de, voor de toekomst van de sector belangrijke, onderdelen.

Boeren en tuinders moeten er van op de hoogte zijn wat de KRW allemaal kan betekenen voor hun bedrijf. Via organisaties kunnen de standpunten voor de land- en tuinbouw worden ingebracht. Ook LTO en NAJK zijn hierbij betrokken. De belangrijkste inspraakrondes moeten nog beginnen, dit komt zoals het er nu uitziet in 2007/2008.

Daarom op pagina 13 de STELLINGEN. Alle stellingen worden in november aan het NAJK-bestuur voorgelegd en die stellingen kunnen vervolgens als NAJK-standpunten worden aangenomen. Na het innemen van de standpunten kan het DB hiermee aan de slag. Maar ook voor jou als individuele ondernemer is het belangrijk dat je de inspraakmomenten in jouw omgeving en in jouw buurt, nauwlettend volgt en blijft volgen. Heb je nog vragen, naar aanleiding van dit stuk, of zoek je iemand die een inleiding kan geven, aarzel dan niet contact op te nemen met Roelien Ruiter, of met het DB van het NAJK.

Hoe laat je jouw stem horen? Wat betekent de KRW in ons gebied?

Hierover kun je een hele avond in samenwerking met NAJK-edu organiseren in het project: 'Duik in waterkwaliteit!'. Tijdens deze avonden kan er gepraat worden met waterschapsbestuurders, waaronder mensen die voor natuur- en milieuorganisaties in het AB/DB van een waterschap zitten.

Dus wil je echt meepraten, aarzel dan niet en informeer naar deze optie. Meer informatie hierover vind je op www.duikinwater.nl of via Nicolaas van Everdingen, 030-2769863. Nicolaas ondersteunt ook de afvaardigingen vanuit het NAJK naar de regionale klankbord- en gebiedsgroepen.

NAJK

september 2006

Stellingen

- De KWR moet worden aangegrepen om de berekening van de waterschapslasten te herstructureren.
- Door waterschapslasten voor de burgers te verhogen ten opzichte van de landbouwsector kunnen ook de burgers laten zien wat een schoner watersysteem hen waard is.
- De overheid moet een duidelijk pakket van groene en blauwe diensten aanbieden.
- Waterschappen moeten individueel blauwe diensten aanbieden.
- Jonge boeren en tuinders moeten een voortrekkersrol vervullen en de vertegenwoordigers zijn van een transparante en schone land- en tuinbouw.
- Jonge boeren en tuinders moeten op innovatieve manieren met water omgaan en actief bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit.
- Jonge boeren en tuinders moeten duidelijk vertegenwoordigd zijn in de besturen van de waterschappen.
- Jonge boeren en tuinders moeten zorgen dat ze al bij het bedenken van de maatregelen aanwezig zijn en hun inbreng geven.

Bijlagen

➤ Inspraakprocedure

Zie www.inspraak.nl of 0800-NLWATER.

Ook kun je via www.inspraakvenw.nl jouw inspraak leveren.

Inspraak kan zo:

Reageren bij diverse overheden

Alle betrokken overheden zullen besluiten moeten nemen over maatregelen om te voldoen aan de eisen van de KRW Water.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de plannen die moeten worden herzien, onder wiens verantwoording de herziening valt en de momenten waarop u kunt reageren. Omdat niet elke overheid op hetzelfde moment klaar is met het herzien van de plannen, verschilt de start van de inspraaktermijnen. Het streven is alle inspraakprocedures zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Provincies, waterschappen en gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het aankondigen van de inspraak op genoemde plannen.

Voor het nationale programma voor het opstellen van de stroomgebiedbeheersplannen zijn er dus twee momenten waarop je kunt inspreken:

- In 2006 op het voorliggende Inspraakdocument 'Schoon water voor iedereen' met daarin tijdschema, werkprogramma en de belangrijkste waterbeheerkwesties;
- in 2008/2009 op zowel de vier nationale ontwerp-stroomgebiedbeheersplannen als op de onderliggende plannen van Rijkswaterstaat (Beheersplan Rijkswateren), provincies (Integraal Omgevingsplan of Waterhuishoudingsplan) en waterschappen (Waterbeheerplan). Tevens kunt u inspreken bij de herziening van de Nota Waterhuishouding door het rijk (ministerie van V&W).

Reageren

U kunt reageren ('inspreken') op de onderstaande vraag:

Is bovenstaand werkprogramma voor het opstellen van de stroomgebiedbeheersplannen in Nederland voldoende helder? Weet u wanneer u in de periode tot 2010 kunt inspreken op de ontwerp-stroomgebiedbeheersplannen en de onderliggende plannen van rijkswaterstaat, provincies, waterschappen en gemeenten? Een toelichting op uw mening wordt op prijs gesteld.

➤ Kijk ook eens bij NAJK-edu - <http://www.duikinwater.nl>

Om meer inzicht te krijgen in wat de Kaderrichtlijn Water nu precies betekent voor je eigen bedrijf, is er een spel ontwikkeld. In 2½ uur doorloop je het traject dat in het echt tot 2015 loopt, alsof je op de plek van een waterschapsbestuurder zit. Het is een echte game: Welk team krijgt het meeste voor elkaar, tegen zo laag mogelijke kosten?

Jouw afdeling kan deze game ook spelen. Let op: deze avond is gratis (kosten zaalhuur, porto, én consumpties worden vergoed!) en het enige wat je als afdeling hoeft te doen is datum doorgeven en de wordt geregeld. Neem contact op met je afdelingsbestuur of met de projectcoördinator van 'Duik in waterkwaliteit!': Nicolaas van Everdingen, 030-2769863, nvaneverdingen@edu.najk.nl.

➤ Relevante websites

<http://www.kaderrichtlijnwater.nl/>

www.minlnv.nl

www.minvrom.nl

<http://www.eu-milieubeleid.nl/ch04.html>

<http://www.verkeerenwaterstaat.nl/onderwerpen/water/waterkwaliteit/index.aspx>

➤ Eerdere waterstandpunten van het NAJK

Waterstandpunten: De kijk op water van het NAJK

In het winterseizoen 2001-2002 was water één van de drie jaarlijkse discussiethema's van het NAJK. Alle leden krijgen de kans om in hun afdeling over deze thema's te discussiëren. Hun provinciale vertegenwoordiger in het landelijke NAJK-bestuur brengt de uitkomsten van deze discussies naar voren. Uiteindelijk zijn op deze manier de volgende 8 standpunten over water tot stand gekomen:

1. Agrarische jongeren houden in hun bedrijfsvoering rekening met de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Daarbij verwachten ze van andere partijen dat ook zij hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater nemen.
2. Agrarische jongeren zien water als één van de sturende principes in hun omgeving. Water is een afweging naast andere belangen.
3. Agrarische jongeren willen actief betrokken zijn bij waterprojecten in hun gebied.
4. Bij het waterbeleid dient te worden uitgegaan van bestaande agrarische belangen in een gebied. In principe dus geen grond onttrekken aan landbouw ten behoeve van waterberging.
5. Waterberging, calamiteitenberging en voorraadvorming moeten op gebiedsniveau worden beoordeeld, waarbij zowel technische als ruimtelijke oplossingen overwogen worden.
6. Er moet bij nieuw contractueel vastgelegd waterbeleid voor agrarische bedrijven steeds duidelijkheid zijn over de hoogte, de duur en de afhandeling van de vergoedingen die voortvloeien uit dat beleid.
7. Het waterschap/de overheid is bij watercalamiteiten als eerste verantwoordelijk, en moet boeren en tuinders een goede schadevergoeding, inclusief vervolgschade, toekennen.
8. Agrarische jongeren staan positief tegenover het onderzoeken van de mogelijkheden van leveren van blauwe diensten op het agrarisch bedrijf.

➤ www.meststoffenplein.nl

➤ Tijdpad Kaderrichtlijn Water

2004/2005 ⇨ **RAPPORTAGE HUIDIGE TOESTAND WATER KLAAR** Maart 2005 zijn alle gebiedsrapportages vastgesteld en gepubliceerd. **2006** ⇨ **MONITORING** Waterkwaliteitsbeheerders zetten meetprogramma's op en zorgen dat die uiterlijk 2007 zijn ingevoerd. **2007** ⇨ **OVERZICHT BELANGRIJKSTE ONDERWERPEN** Bekend is welke problemen Nederland gaat aanpakken en hoe dat via stroomgebieden het beste kan gebeuren: internationaal, nationaal of regionaal. **2008** ⇨ **STROOMGEBIEDSBEHEERPLANNEN IN CONCEPT KLAAR** De waterlichamen, doelen en maatregelen worden formeel vastgelegd. Alle gemeenten bepalen mee wat de doelen en maatregelen zijn en wat het gaat kosten. **2009** ⇨ **VASTSTELLEN EERSTE STROOMGEBIEDSBEHEERPLANNEN** Gemeenten, waterschappen, provincies en rijk nemen de maatregelen die onder hun verantwoordelijkheid vallen, op in hun eigen (jaar)plannen en begrotingen. **2012** ⇨ **MAATREGELEN IN UITVOERING** Gemeenten zorgen - net als waterschappen, provincies en rijk - dat hun maatregelen worden uitgevoerd. **2015** ⇨ **REALISEREN DOELEN** De goede ecologische en chemische toestand van het oppervlakte- en grondwater is bereikt. Is dit niet haalbaar, dan moet Nederland dat al vooraf (in 2009) aangeven. De KRW biedt de mogelijkheid om de tijd voor het realiseren van de doelen met maximaal twee termijnen van zes jaar te verlengen. Dat is alleen mogelijk met een goede onderbouwing. Gemeenten, waterschappen, provincies en rijk moeten daarvoor de argumenten aandragen.

(<http://www.terneuzen.nl/topics/algemeen/rapporten/index/kaderrichtlijnwater.pdf>)